Dosarul nr. 2a-980/23 (dosar electronic 2-20014575-02-2a-16032023)
Judecătoria Chișinău, judecător Eduard Galușceac

D E C I Z I E

mun. Chișinău 2 noiembrie 2023

Colegiul civil, comercial
și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
Președintele ședinței, judecător Ion Secrieru
Judecătorii Marina Anton și Vitalie Cotorobai
Grefier Eduard Lungu

examinând, în şedinţă de judecată publică, cererea de apel declarată de avocatul Negrei Nicolae, în interesele reclamantei Chipercean Elena, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 27 decembrie 2022 pronunțată în cadrul cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Chipercean Elena către Coreţchi Valentina, intervenient accesoriu notarul public Golubciuc Olga cu privire la revocarea contractului de donație, prin care acțiunea a fost respinsă, -

c o n s t a t ă :

La 3 februarie 2020 avocatul Negrei Nicolae, acționând în numele și interesele reclamantei Chipercean Elena, în baza mandatului avocațional seria MA nr. ***** din 22 ianuarie 2020, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Coreţchi Valentina, intervenient accesoriu notarul public Golubciuc Olga, solicitând revocare contractului de donaţie din 7 aprilie 2017 încheiat între Chipercean Elena, reprezentată de Coreţchi Alexei, în baza procurii nr. ***** din 4 ianuarie 2017 şi Coreţchi Valentina, autentificat de notarul Golubciuc Olga şi înregistrat cu nr. 2391, în privinţa terenului pentru construcţii, cu nr/cadastral *****, cu suprafaţa de 0,051 ha şi construcţie (casă de locuit individual), cu nr/cadastral *****.01 cu suprafaţa de 123,5 m.p. situate în mun. Chişinău, sat. Hulboaca, str. Teiului nr. 13.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat, că la data de 7 aprilie 2017 între Chipercean Elena, reprezentată de Coreţchi Alexei, în baza procurii nr. ***** din 4 ianuarie 2017, autentificată de notarul public Golubiuc Olga, şi Coreţchi Valentina a fost încheiat contractul de donaţie, prin care Chipercean Elena a transmis în proprietatea fiicei sale Coreţchi Valentina teren pentru construcţii, cu nr. cadastral *****, cu suprafaţa de 0,051 ha şi construcţie (casă de locuit individual), cu nr. cadastral *****.01 cu suprafaţa de 123,5 m.p. ambele bunuri imobile aflându-se în sat. Hulboaca, str. Teiului, nr. 13, mun. Chişinău, Republica Moldova.

Totodată, când a fost încheiat contractul de donaţie, Chipercean Elena putea să-şi poarte singură de grijă.

Mai menționează, că din anul 2019 sănătatea lui Chipercean Elena s-a agravat, fiind diagnosticată cu Artroză bilaterală a gleznelor, boală care a progresat pe parcursul la 3 ani.

Astfel, la momentul actual, din cauza bolii, capacităţile locomotorii ale lui Chipercean Elena sunt limitate, la moment fiind imposibilă deplasarea pe picioare, aceasta deplasându-se prin casă pentru nevoile personale târându-se fără vreun sprijin sau ajutor.

Susține reclamantul, că în anul 2019 aceasta a fost supusă la două intervenții chirurgicale costisitoare la ambele picioare, iar la data de 17 decembrie 2019 potrivit raportului nr. 3986 i-a fost eliberat certificatul de încadrare în grad de dizabilitate, cu grad accentuat.

Mai reiterează reclamantul, că starea de nevoie a lui Chipercean Elena a devenit atât de accentuată, încât ea nu este în stare să se întreţină din contul veniturilor sale. Menționează, că lui Chipercean Elena fiindu-i atribuit gradul de invaliditate şi înaintând actele pentru a beneficia de compensație în acest sens, însă până la moment aceasta nu este beneficiar al pensiei pentru dizabilitate, prin urmare, există o prezumție legală că Chipercean Elena nu este în stare să se întreţină.

Totodată a completat, că necătând la faptul că Chipercean Elena a donat imobilul care este unicul loc de trai, fiicei sale Coreţchi Valentina, aceasta în ultimul timp a început a manifesta un comportament grosolan şi o atitudine ostilă faţă de mama sa, manifestată prin discuții vulgare şi cu cuvinte urâte faţă de mamă.

Astfel susține reclamantul, că Chipercean Elena fiind într-o stare de nevoie fiindu-i imposibilă deplasarea, fiica acesteia evită de a-şi ajuta mama oferindu-i un sprijin, mult mai mult fiica a invocat faptul ca poate să o dea afară pe mama sa.

De asemenea reclamanta comunică, că fiind un contract unilateral, contractul de donaţie pur gratuit nu generează obligaţii în sarcina donatarului, ci numai o îndatorire legală, numită „recunoştinţă”. Mărind patrimoniul donatarului din contul patrimoniului său cu titlu gratuit, donatorul este în drept să aştepte din partea donatarului dacă nu o recunoştinţă, atunci cel puţin loialitate, manifestată prin abţinerea de la săvârșirea unor fapte necorespunzătoare faţă de donator. Articolul comentat instituie dreptul donatorului de a revoca donaţia pentru ingratitudine, adică în cazul lipsei de recunoştinţă manifestată de donatar pentru gratificarea înfăptuită prin intermediul contractului de donaţie. Lista faptelor respective nu este exhaustivă, instanţele de judecată urmând să le stabilească în raport cu măsura în care acestea demonstrează o ingratitudine gravă. De exemplu, pot fi considerate ca fiind astfel de fapte agresiunile verbale sau fizice, exercitate în mod frecvent sau, după caz, chiar şi o singură dată.

A afirmat reclamantul, că un alt temei pentru revocarea donaţiei în baza art. 1210 Cod Civil, este atunci cînd donatarul refuză fără motive întemeiate să acorde

donatorului întreţinerea datorată. Se are în vedere situaţia în care donatorul datorează întreţinerea în conformitate cu Codul familiei, Or potrivit art. 80 din Codul familiei, copiii majori apţi de muncă sânt obligaţi să-şi întreţină şi să-şi îngrijească părinţii inapţi de muncă care necesită sprijin material.

La 24 ianuarie 2020 reprezentantul pârâtului Coreţchi Valentina, avocatul Caisîn Valentin, a depus referința prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată depusă de Chipercean Elena, ca fiind neîntemeiată, menționând că reclamanta nu a demonstrat că dânsa după executarea donației imobilului, nu mai este în stare să se întrețină din contul patrimoniului sau venitului său, nu a probat nici faptul că după încheierea contractului de donație s-a înrăutățit considerabil bunăstarea materială a ei. Mai mult ca atât, a specificat că legislaţia în vigoare nu prevede temei de revocare a contractului de donaţie pe motivul invocat de partea reclamantă, iar argumentul invocat de reclamantă precum că, fiica Coreţchi Valentina a încetat să-i mai acorde ajutor deoarece din contractul de donaţie nu rezultă că, donatorul şi-a asumat careva obligaţii de întreţinere a donatorului, or, aceste afirmații nu au relevență la caz.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 27 decembrie 2022 acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea soluției sale instanța de fond a reținut, că la momentul încheierii contractului contestat, voinţa reclamantei manifestată la întocmirea contractului de donaţie, a corespuns întru totul intenției sale de a-i transmite fără restituire fiicei Coreţchi Valentina bunul imobil, și anume, terenul pentru construcții, cu nr. cadastral ***** și casa de locuit individuală, cu nr. cadastral *****.01 care sunt situate în mun. Chișinău, sat. Hulboaca, str. Teiului nr. 13. Schimbarea ulterioară a proprii decizii de către reclamantă, nu reprezintă temei pentru revocarea contractului de donaţie.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 4 ianuarie 2023 avocatul Negrei Nicolae, în numele și interesele reclamantei Chipercean Elena, a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios al Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2023, nu s-a dat curs cererii de apel depuse, în baza art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, părții apelante fiindu-i acordat termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Totodată s-a explicat părții apelante, că în caz dacă nu va lichida neajunsurile indicate în încheiere în termenul acordat de instanță, cererea de apel nu va fi considerată depusă şi împreună cu actele anexate va fi restituită. În interiorul termenului acordat, partea apelantă a înlăturat neajunsurile indicate. În consecință prin încheierea instanței de apel din 6 aprilie 2023, apelul declarat de avocatul Negrei Nicolae, în numele și interesele reclamantei Chipercean Elena, a fost acceptat pentru examinare și intentată procedura în apel.

În motivarea apelului s-au indicat aceleași motive de fapt și de drept din cererea de chemare în judecată, completând că la materialele cauzei a fost anexat un CD cu o înregistrare audio, care iniţial instanţa în alt complet de judecată a admis-o ca probă, însă

ne fiind cercetată, ca ulterior deja cauza fiind examinată în completul judecătorului Eduard Galuşceac, CD-ul anexat la materialele cauzei este deteriorat, fiind cusut cu toate materialele cauzei. Or, anume prin această înregistrare şi o convorbire dintre Nedelcu (Chipercean) Elena şi fiica acesteia Coreţchi Valentina se demonstrează comportamentul amoral şi vulgar faţă de mama sa, prin adresarea în privinţa acesteia cu injurii, insulte şi ameninţări.

În acest context, declară partea apelantă, că fiind unica înregistrare şi probă care demonstra ingratitudinea gravă a fiicei faţă de mamă, probă care a fost deteriorată de instanţa de judecată, iar careva acţiuni de înlăturare a acestei neglijenţe din partea instanţei ne fiind întreprinse în momentul examinării cauzei. Or, odată cu înaintarea cererii de anexare a prezentei probe la materialele cauzei, un exemplar al CD a fost transmis şi reprezentantului pârâtului, iar instanţa putea întreprinde măsurile de rigoare pentru obliga pârâtul de a prezenta înregistrarea audio pentru a fi cercetată, în pofida faptului că acest lucru a fost solicitat în şedinţa de judecată.

Consideră eronat argumentul instanței de fond, că refuzul de a oferi întreţinere se va considera ca o ingratitudine atunci când donatorul a avut nevoie de întreţinere şi a cerut-o de la donatar, însă acesta, deşi a avut posibilitatea, a refuzat să o ofere fără o temeinică justificare. Or, în acest sens în prima instanţa a fost prezentate probe, care confirmă că Nedelcu (Chipercean) Elena în anul 2019 a fost supusă la două intervenţii chirurgicale la ambele picioare, de asemeni aceasta la data de 17.12.2019 potrivit raportului nr. 3986 i-a fost eliberat certificatul de încadrare în grad de dizabilitate, cu grad accentuat.

A completat reprezentantul părții, că martorul audiat în instanţa de judecată a confirmat că împreună cu soţia având în vedere că sunt prieteni de familie cu Nedelcu (Chipercean) Elena veneau la domiciliul ei şi o ajutau cu lucrurile casnice, având în vedere că aceasta nu putea realiza simplele sarcini cotidiene, fiind cu ambele picioare după o intervenție chirurgicală.

Consideră argumentul instanţei de fond, precum că dacă donatarul are rude sau alte persoane obligate să-l întreţină în baza unui temei legal sau contractual, el nu va putea pretinde revocarea donaţiei pentru ingratitudine constând în neacordarea de întreţinere din partea donatarului, absolut neîntemeiat. Or, Nedelcu (Chipercean) Elena nu are careva rude, care ar fi obligate legal sau contractual de a acorda întreţinerea datorată, iar aceasta fiind în starea de imposibilitate de a se întreţine fiind imobilizată la pat, a aşteptat o îndatorire legală din partea fiicei Coreţchi Valentina de a o îngriji prin simplul fapt că este mama sa şi prin faptul că a ales ei să-i doneze bunul imobil personal şi a aşteptat din partea acesteia o recunoştinţă, ceea ce nu a fost realizat de fiica sa prin nici un mod, ba mai mult aceasta a acţionat amoral faţă de mama sa.

În acest context declară, că însăşi instanţa de judecată constată că contractul de donaţie nu dă naştere la obligaţii în sarcina donatarului, cu excepţia unei obligaţii morale de recunoştinţă faţă de donator, însă nu constată că această obligaţie morală de

recunoştinţă faţă de donator nu a fost realizată în speţa dată or, Nedelcu (Chipercean) Elena fiind după două intervenţii chirurgicale la ambele picioare fiind mobilizată la pat, în perioada rece a anului, fiica sa Coreţchi Valentina avînd posibilitatea de a a-i acorda cel puţin un ajutor fizic, aceasta nu a realizat acest lucru. Or, aceste acţiuni ale donatarului puteau fi calificate potrivit codului penal şi anume lăsare în primejdie art. 163 Cod penal, sau neacordarea de ajutor a unui bolnav 162 Cod penal, iar acest fapt demonstrează din nou că au fost întrunite condiţiile prevăzute de art. 1210 Cod civil pentru a fi dispusă revocarea donaţiei.

Un alt argument al instanţei, care este unul absolut nejustificat şi neîntemeiat, susține partea apelantă, este faptul că Nedelcu (Chipercean) Elena în viziunea instanţei a creat intenţionat starea sa de nevoie. Consideră absurd acest argument al instanţei, odată ce reclamanta în faţa instanţei de judecată s-a prezentat în cîrjă şi a invocat că s-a adresat de nenumărate ori pentru a fi angajată, însă i-a fost refuzat acest fapt în legătură cu diagnoza pe care o are la picioare, fapt ce nu îi permite acesteia de a munci şi de a se întreţine.

La fel instanţa a concluzionat, că schimbarea ulterioară a proprii decizii de către reclamant nu reprezintă temei de revocare a contractului de donaţie odată ce la momentul încheierii contractului de donaţie voinţa reclamantei a corespuns întru totul intenţiei sale de ai transmite Iară restituire fiicei Coreţchi Valentina. Or, instanţa la invocarea acestor argumente nu a luat în considerare că donatorul fiind grav bolnav, riscând chiar să rămână fără picioare a aşteptat din partea donatarului o recunoştinţă, iar în schimb îndată ce donaţia a fost realizată comportamentul fiicei brusc s- a schimbat, iar intenţia lui Nedelcu (Chipercean) Elena nu pur şi simplu a fost schimbată, ci a fost condiţionată de faptul, că ea nu mai putea să se întreţină din contul patrimoniului şi veniturile sale, iar fiica sa nu o ajută cu nimic.

Subsidiar a completat, că însăşi de reprezentantul pârâtei în şedinţa de judecată a fost declarat, că clienta sa a plecat cu traiul în Marca Britanie.

O altă apreciere arbitrară a circumstanţelor cauzei cu trimiterea la prevederile art. 836 alin. (1) Cod civil, făcută de instanţa de judecată, indică la faptul că instanţa a examinat evaziv cauza. Or, potrivit argumentul instanţei că pentru restituirea bunurilor donate din motivul stării de nevoie este necesară cumularea a doi factori juridici şi anume, dacă donatorul nu este în stare să îşi asigure o întreţinere corespunzătoare şi dacă donatorul nu este în stare să-şi îndeplinească obligaţiile legale de întreţinere faţă de terţi, instanţa considerând că nu sunt întrunite aceste condiţii pentru restituirea bunului imobil donat.

În asemenea circumstanţe, consideră reprezentantul părții, că instanţa urma să stabilească dacă Nedelcu (Chipercean) Elena, adică donatorul are careva obligaţii legale de întreţinere faţă de terţi, pentru a invoca această prevedere legală.

Consideră, că instanţa de fond a soluţionat cauza superficial şi unilateral, astfel un asemenea act judecătoresc nu are putere de convingere, fapt ce denotă netemeinicia acestuia.

La cererea de apel declarată partea intimată Coreţchi Valentina, nu a prezentat

referință și nu și-a expus opinia vis-a-vis de problema dedusă judecății.

Reprezentantul părții apelante Chipercean Elena, avocatul Negrei Nicolae în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, însă prin cererea depusă în cancelaria Curții de Apel Chișinău din 1 noiembrie 2023 a comunicat instanței că este în imposibilitatea de a se prezenta, deoarece este antrenat pe o cauză penală.

Reprezentantul părții intimate Coreţchi Valentina, avocatul Caisîn Valentin în cadrul ședinței instanței de apel a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Analizând motivele invocate în cererea de apel, studiind materialele pricinii, Colegiul consideră necesar de a admite apelul declarat și a casa hotărârea instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri, din următoarele considerente.

Termenul de declarare a cererii de apel.

În conformitate cu alin. (1) art. 362 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Reprezentantul părții apelante Chipercean Elena, avocatul Negrei Nicolae, a depus apelul la data de 4 ianuarie 2023, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/, dispozitivul căreia a fost pronunțat la 27 decembrie 2022, astfel se constată apelul declarat în termen.

Cadrul legal pertinent aplicabil speței.

În conformitate cu art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

Potrivit dispozițiilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține, că sarcina instanței de apel derivă reieşind din dispozițiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanței inferioare (HirroBalani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Conform prevederilor art. 5 alin. (1) Cod de procedura civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

În conformitate cu art. 7 alin. (1) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Alin. (4) al articolului citat prevede că, în cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel. Astfel, instanța de judecată relevă că speței îi sunt aplicabile prevederile Codului civil în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002, în vigoare până la 01.03.2019.

Conform art. 8 alin. (1) și alin. (2) Cod civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară. Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform prevederilor art. 195 Cod civil (în continuare în vigoare la data producerii faptului juridic), act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice şi juridice a voinței îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea drepturilor şi obligațiilor civile. Prevederile art. 199 alin. (1) şi alin. (2) Cod civil stipulează că consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voinţă a persoanei de a încheia un act juridic. Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice şi nu este viciat.

Conform dispoziţiilor art. 827 alin. (1) Cod Civil, prin contract de donaţie, o parte (donator) se obligă să mărească din contul patrimoniului său. cu titlu gratuit, patrimoniul celeilalte părţi (donatar).

Starea de fapt și circumstanțele pricinii. Aprecierea instanței de apel.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă, că reclamanta Chipercean Elena, înaintînd acțiunea în judecată împotriva lui Coreţchi Valentina, intervenient accesoriu notarul public Golubciuc Olga, a solicitat revocare contractului de donaţie din 7 aprilie 2017 încheiat între Chipercean Elena, reprezentată de Coreţchi Alexei, în baza procurii nr. ***** din 4 ianuarie 2017 şi Coreţchi Valentina, autentificat de notarul Golubciuc Olga şi înregistrat cu nr. 2391, în privinţa terenului pentru construcţii, cu nr/cadastral *****, cu suprafaţa de 0,051 ha şi construcţie (casă de locuit individual), cu nr/cadastral *****.01 cu suprafaţa de 123,5 m.p. situate în mun. Chişinău, sat. Hulboaca, str. Teiului nr. 13.

Fiind învestită cu judecarea cauzei, prima instanţă a ajuns la concluzia netemeiniciei acțiunii înaintate de Chipercean Elena, respingând-o în acest sens.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, reprezentantul reclamantei Chipercean Elena, avocatul Negrei Nicolae, a contestat-o cu apel, solicitând admiterea spre examinare a cererii de apel și casarea hotărârii instanței de fond, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată de Chipercean Elena să fie admisă integral.

Judecând cauza în ordine de apel, Completul consideră că concluzia instanţei de fond este greşită şi rezultată din interpretarea eronată a normelor de drept material, ceea ce constituie temei de declarare a apelului şi respectiv, de casare a actului judecătoresc de dispoziţie contestat.

Din actele cauzei se atestă cu certitudine, că la 7 aprilie 2017, Chipercean Elena, reprezentată de Coreţchi Alexei, în baza procurii nr. ***** din 4 ianuarie 2017, în calitate de donator și Coreţchi Valentina, în calitate de donatar, a fost încheiat contractul de donație care a fost autentificat și înregistrat cu nr. 2391 de către notarul public Golubciuc Olga.

Potrivit pct. 1 al contractului sus menționat, reclamanta Chipercean Elena i-a donat fiicei sale, Coreţchi Valentina, terenul pentru construcții, cu nr. cadastral *****, cu suprafața de 0,051 ha, trecut în registru cadastral cu nr. 5900 la 26

decembrie 2001 și casa de locuit individuală, cu nr. cadastral *****.01 cu suprafața de 123,5 m.p. care sunt situate în mun. Chișinău, sat. Hulboaca, str. Teiului nr. 13.

Conform pct.8 al contractului menționat notarul a explicat părților contractului de donație conținutul art. art. 764, 827-838 Codul civil.

Potrivit prevederilor art. 200 alin.(1) Cod civil, manifestarea de voinţă care trebuie recepționată de cealaltă parte produce efecte în momentul în care parvine acesteia, indiferent de faptul dacă a luat sau nu cunoștință de conținutul ei.

Conform dispoziţiilor art. 827 alin. (1) Cod civil, prin contract de donaţie, o parte (donator) se obligă să mărească din contul patrimoniului său. cu titlu gratuit, patrimoniul celeilalte părţi (donatar). Astfel, contractul de donaţie are un efect translativ de drepturi şi este irevocabil. În rezultatul încheierii contractului de donaţie, dreptul care reprezintă obiectul contractului trece din patrimoniul donatorului în cel al donatarului, iar desfacerea contractului, cu excepţia cazurilor expres prevăzute de lege este posibil doar prin acordul comun al părţilor.

În conformitate cu dispoziţiile art. 836 alin. (1) Cod civil, dacă donatorul, după executarea donaţiei, nu mai este în stare să-şi asigure o întreţinere corespunzătoare şi să-şi îndeplinească obligaţiile legale de întreţinere faţă de terţi, poate cere de la donatar restituirea bunurilor donate pe care acesta le mai posedă. Cererea de restituire este inadmisibilă cînd donatorul şi-a provocat intenţionat sau prin culpă gravă starea de nevoie.

Pornind de la prevederile normei legale evocate, Completul constată, că spre deosebire de art. 830 alin. (2) Cod civil, al care-i oferă posibilitatea donatorului de a renunţa unilateral la executarea obligaţiei de a dona în cazurile când prin executare i-ar deveni imposibil să-şi asigure întreţinerea proprie corespunzătoare sau să-şi execute obligaţiile legale faţă de terţi, norma menţionată instituie dreptul donatorului de rezoluţiune unilaterală a contractului de donaţie executat, pentru aceleaşi temeiuri. Starea de nevoie în care a ajuns donatorul după executarea contractului de donaţie trebuie să nu fie condiţionată de comportamentul vinovat al lui. Dacă donatorul şi-a provocat intenţionat sau prin culpă gravă starea de nevoie, rezoluţiunea contractului de donaţie pentru temeiurile invocate la alin. (1) este inadmisibilă.

În acelaşi timp, Colegiul atestă că potrivit dispozițiilor art. 836 Cod civil, acestea stabilesc posibilitatea revocării contractului de donaţie în cazul stării de nevoie. Acest temei operează în situaţia în care după executarea donaţiei, adică după mărirea patrimoniului donatarului din contul patrimoniului donatorului (transmiterea bunului donat), donatorul nu mai este în stare să-şi asigure o întreţinere corespunzătoare şi să-şi îndeplinească obligaţiile legale de întreţinere faţă de terţi.

Cele două condiţii de revocare: starea de imposibilitate de a-şi asigura întreţinerea corespunzătoare şi starea de imposibilitate de a îndeplini obligaţiile legale de întreţinere faţă de terţi, pot constitui motive de admitere a acţiunii numai în cazul în care acestea coexistă. Titularul acţiunii în revocaţie este donatorul, precum şi creditorul obligaţiei de întreţinere a donatorului în situaţia în care temeiul invocat în

acţiune este cel al imposibilităţii executării obligaţiei de întreţinere. Nu prezintă importanţă juridică faptul dacă obligaţia de întreţinere faţă de terţi a fost sau nu constatată prin hotărâre judecătorească definitivă, fiind suficientă probarea existenţei acestei obligaţii. Pot constitui situaţii de „stare de nevoie” inclusiv cazurile în care veniturile donatorului s-au redus în măsura în care acestea nu-i mai permit să-şi asigure atât sieşi, cât şi persoanelor pe care le are la întreţinere legală întreţinerea corespunzătoare; intervenirea unor situaţii neprevăzute, cum ar fi devenirea donatorului invalid etc. Starea de nevoie determină revocarea contractului de donaţie numai dacă a intervenit de la sine fără ca donatorul să şi-o fi provocat în mod intenţionat sau prin culpă gravă.

La caz la determinarea posibilităţii periclitării propriei întreţineri corespunzătoare a donatorului Chipercean Elena sau îndeplinirea obligaţiilor legale de întreţinere fată de terți, instanța de apel reține împrejurările concrete si anume, că reclamanta demonstrat starea sa de nevoie şi faptul că nivelul ei de viaţă, după executarea donației.

În acest context, Completul reţine argumentele reclamantei/apelanta Chipercean Elena, care prin acţiunea formulată a scos în evidenţă că după încheierea contractului de donaţie din 7 aprilie 2017 ultima, în anul 2019 a fost supusă la două intervenții chirurgicale la ambele picioare, fiind imobilizată la pat, în perioada rece a anului, fiind în imposibilitate de a-şi asigura o întreţinere corespunzătoare.

Or, potrivit normelor de drept material aplicabile, expuse anterior, donatorul are dreptul să revoce donația dacă nu este în stare să se întrețină din contul patrimoniului sau venitului său. Se prezumă că donatorul nu este în stare să se întrețină dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege pentru a cere întreținere de la o altă persoană sau pentru a primi prestații de asigurări sociale în sistemul public, chiar dacă donatorul nu a exercitat aceste drepturi. Dreptul de revocare este suspendat pe perioada în care donatarul întreține donatorul, iar ultimul are dreptul legal de a fi întreținut. Pe aceeași perioadă este suspendată curgerea termenului de revocare a donației. Dacă donatarul încetează întreținerea, iar donatorul revocă donația, obligația de restituire a donatarului se va reduce cu valoarea întreținerii oferite. Dispozițiile prezentului articol se aplică și în cazul în care de revocarea donației depinde fie aptitudinea donatorului de a îndeplini obligațiile de întreținere prevăzute de lege sau prin hotărâre judecătorească, fie apariția acelor obligații. Donatorul are dreptul să revoce donația în situația în care există alte circumstanțe decisive care au stat la baza încheierii contractului (boala fatală a donatorului, intenția de căsătorie sau căsătoria donatarului, relația de căsătorie dintre donator și donatar etc.) și care s-au schimbat esențial după încheierea contractului, dacă în urma acestei schimbări: a) folosul oferit donatarului este vădit nepotrivit sau excesiv; sau b) este vădit injust de a obliga donatorul să respecte donația.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, prin prisma pretențiilor înaintate și circumstanțele de fapt și de drept invocate, instanța consideră că reclamanta Chipercean Elena nu mai este în stare să-și asigure o întreținere

corespunzătoare și să-și îndeplinească obligațiile legale, mai mult ca atât, problemele de sănătate nu îi permite acesteia de a munci și de a se întreține.

Având în vedere că intimata/pârâtă Coreţchi Valentina, nu acordă îngrijirile necesare mamei sale, care i-a donat unica sa locuință și a așteptat o îndatorire legală din partea fiicei sale de a o îngriji, prin simplu fapt că este mama sa, Colegiul judiciar consideră că la caz sunt întrunite condițiile de revocare a contractului, or, la actele cauzei au fost prezentate probe, ce atestă o ingratitudine din partea pârâtei.

Dând o apreciere celor enumerate mai sus, reieșind din probele administrate, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar şi apreciate, în baza art. 130 Cod de procedură civilă, din punct de vedere al pertinenţei, admisibilităţii, veridicităţii, iar în ansamblul sub toate aspectele în coroborarea lor, instanţa de apel a decis revocarea contractul de donație a bunurilor imobile formate din: terenul pentru construcţii, cu nr/cadastral *****, cu suprafaţa de 0,051 ha şi construcţie (casă de locuit individual) cu nr/cadastral *****.01 cu suprafaţa de 123,5 m.p., situate în mun. Chişinău, sat. Hulboaca str. Teiului, 13, încheiat între Chipercean Elena, reprezentată de Coreţchi Alexei în baza procurii nr. ***** din 4 ianuarie 2017 și Coreţchi Valentina la data de 7 aprilie 2017, autentificat notarial și înregistrat sub nr. 2391la notarul public Golubciuc Olga și repunerea părţile în poziţie iniţială.

În partea ce ține de compensarea cheltuielilor de judecată, Colegiul notează că potrivit prevederilor art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului - proporţional celor respinse din pretenţiile reclamantului. De asemenea, potrivit alin. (3) și alin. (4) al aceleiași norme prevederile alin. (1) se aplică şi la repartizarea între părţi a cheltuielilor de judecată în instanţă de apel, în instanţă de recurs şi în cadrul revizuirii. Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunţă o nouă hotărâre, instanţa ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

De asemenea, conform art. 98 alin. (1) şi alin. (4) Cod de procedură civilă cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporţional părţii admise din acţiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată. Prin hotărâre judecătorească, decizie a instanţei de apel sau decizie a instanţei de recurs se dispune în mod obligatoriu încasarea cheltuielilor suportate de instanţa de judecată de la partea care a pierdut procesul.

Astfel, Colegiul civil va soluționa chestiunea privind compensarea cheltuielilor de judecată, or, cererea de apel a fost pusă pe rol cu amânarea plății taxei de stat pentru partea apelantă. Corespunzător, Colegiul va încasa din contul apelantei la bugetul de stat taxa de stat aferentă cererii de apel în sumă de 4697,60 /patru mii șase sute nouăzeci și șapte/ lei 60 bani RM, deoarece apelanta nu a executat această obligație, care a fost amânată până la

examinarea cauzei și pronunțarea deciziei, chestiunea dată derivând din dispozițiile art. 98 Cod de procedură civilă.

Totodată, deoarece instanța a acordat câștig de cauză reclamantei/apelantă Chipercean Elena, va compensa din contul oponentei acesteia Coreţchi Valentina cheltuielile suportate pentru judecare pricinii, constituite din taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 6084 /șase mii optzeci și patru/ MDL și taxa de stat aferentă cererii de apel în sumă de 4697,60 /patru mii șase sute nouăzeci și șapte/ lei 60 bani RM.

Din considerentele descrise şi, având în vedere aprecierea greșită a stării de fapt cu aplicarea incorectă a normelor de drept material de către instanța de fond, care s-a soldat cu adoptarea unei soluții incorecte, Colegiul ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de avocatul Negrei Nicolae, în interesele reclamantei Chipercean Elena, a casa integral hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 27 decembrie 2022 pronunțată în speță, cu pronunțarea unei noi hotărâri, de admitere integrală a acțiunii.

Reieșind din cele indicate și în conformitate cu prevederile art. art. 385 lit. c) și 389-390 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e :

Admite apelul declarat de avocatul Negrei Nicolae, în numele și interesele reclamantei Chipercean Elena.

Casează hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 27 decembrie 2022 pronunțată în cadrul cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Chipercean Elena către Coreţchi Valentina, intervenient accesoriu notarul public Golubciuc Olga cu privire la revocarea contractului de donație și, în pricină, pronunță o nouă hotărâre prin care:

Admite cererea de chemare în judecată înaintată de Chipercean Elena către Coreţchi Valentina, intervenient accesoriu notarul public Golubciuc Olga cu privire la revocarea contractului de donație.

Revocă contractul de donaţie din 7 aprilie 2017, încheiat între Chipercean Elena, reprezentată de Coreţchi Alexei în baza procurii nr. ***** din 4 ianuarie 2017 şi Coreţchi Valentina, autentificat de notarul Golubciuc Olga şi înregistrat cu nr. 2391 în privinţa terenului pentru construcţii cu nr/cadastral *****, cu suprafaţa de 0,051 ha şi construcţie (casă de locuit individuală) cu nr/cadastral *****.01 cu suprafaţa de 123,5 m.p. situate în mun. Chişinău, sat. Hulboaca str. Teiului, 13.

Încasează de la Chipercean Elena în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 4697,60 /patru mii șase sute nouăzeci și șapte/ lei 60 bani RM, pentru examinarea cererii de apel.

Încasează de la Coreţchi Valentina în beneficiul lui Chipercean Elena taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 6084 /șase mii optzeci și patru/ MDL și taxa de stat aferentă cererii de apel în sumă de 4697,60 /patru mii șase sute nouăzeci și șapte/ lei 60 bani RM.

Decizia este definitivă şi executorie din data adoptării, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței **Ion Secrieru**
Judecător

Judecătorii **Marina Anton**

Vitalie Cotorobai